

Савчук Аліна Ігорівна

курсант 3-го курсу інституту №3 НАВС
Науковий керівник: **Павловська А.А.**
доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук, доцент

ВІДМЕЖУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА ВІД СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Кримінальний кодекс України визначає дії проти громадського порядку як акти, що посягають на систему суспільних відносин, регульованих правовими нормами, та інші соціальні норми (мораль, звичаї, традиції), що забезпечують душевний спокій, повагу до суспільної моралі, честі та гідності громадян, а також належне функціонування інститутів суспільства та держави.

У всіх цих діях загальним об'єктом є громадський порядок, а також нормальне існування цивільних відносин. Виходячи з характеристик безпосередніх об'єктів, ці кримінальні правопорушення можна розділити на дві групи:

кримінальні правопорушення проти громадського порядку («Групове порушення громадського порядку» - ст. 293 КК України, «Масові заворушення» - ст. 294 КК України, «Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку» - ст. 295 КК України, «Хуліганство» - ст. 296 КК України);

кримінальні правопорушення проти суспільної моральності («Наруга над могилою» - ст. 297 КК України, «Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток-об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці» - ст. 298 КК України, «Жорстоке поводження з тваринами» - ст. 299 КК України, «Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості» - ст. 300 КК України, «Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів» - ст. 301 КК України, «Створення або утримання місць розпусти і звідництва» - ст. 302 КК України, «Проституція або примушування чи втягнення до заняття проституцією» - ст. 303 КК України, «Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність» - ст. 304 КК України)

Щодо розмежування протиправних діянь, варто детальніше дослідити дії, які безпосередньо спрямовані на порушення громадського порядку. Йдеться про кримінальні правопорушення, пов'язані з груповими посяганнями на громадський порядок (ст. 293 КК України «Групове порушення громадського порядку», ст. 294 КК України «Масові заворушення», ч. 2-4 ст. 296 КК України «Хуліганство»); кримінальні правопорушення, пов'язані зі спеціальним видом підбурювання (ст. 295 КК України «Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку»);

а також кримінальні правопорушення, пов'язані з хуліганськими діями (ст. 296 КК України «Хуліганство») [1, с. 252].

Розрізнення хуліганства та пов'язаних із кримінальних правопорушень повинно враховувати не лише об'єктивні, але й суб'єктивні особливості. У зв'язку з тим, що лише хуліганський мотив втілюється для того, щоб висловити явну неповагу до суспільства ззовні, він повинен бути домінуючим у тому випадку, коли поряд з ним дії суб'єкта мотивуються іншими внутрішніми стимулами. Тому особисті мотиви можливі як частина хуліганства або як первинні мотиви, або як колективні, але другорядні. У першому випадку - особисті мотиви переростають у хуліганство і поглинаються останніми. У другому немає повного злиття мотивів, але переважають хуліганські мотиви. Критерієм класифікації хуліганських мотивів в аспекті проблеми є міра стримування впливу ситуації, в якій вчиняється дія. Таким чином, коли хуліганство має місце в ситуації особливо сильного стримування, це свідчить про те, що ступінь ворожості суб'єкта до громадського порядку дуже висока. Вчинення хуліганства в ситуації сильної стриманості свідчить про менший ступінь ворожості винного до цих соціальних відносин. Однак дії суб'єкта також мотивовані сильними хуліганськими мотивами.

Подолання впливу ситуації слабого стримуючого фактору практично можна розглядати як слабкий хуліганський мотив. Особисті мотиви за ступенем сили також можна поділити на три групи: особливо сильні, сильні та слабкі. Але перш ніж висвітлювати питання про критерії такої класифікації, доцільно визначити їх поняття та характеристики.

Особисті мотиви - це внутрішні спонукання, що виникли на основі певних стосунків суб'єкта з конкретною людиною. За джерелом, їх можна диференціювати наступним чином: мотиви, що виникли на основі негативної чи позитивної поведінки жертви; на підставі невизначеної ворожості до жертви. За характером породженої мети особисті спонукання поділяються на мотиви, втілені в намірі позбавити життя або завдати серйозних тілесних ушкоджень чи іншої шкоди людині. Ступінь впливу на емоційний стан суб'єкта характеризується оригінальністю мотивів, що викликали сильне емоційне збудження. Очевидно, що такі мотиви слід віднести до групи виключно сильних особистих мотивів. Іншим критерієм, що визначає належність мотиву до особливо сильної групи, може бути їх реалізація з метою позбавлення жертви життя або заподіяння тяжких тілесних ушкоджень. До групи сильних особистих спонукань належать мотиви, що виникли на основі певної (позитивної чи негативної) поведінки жертви, яка суттєво зачіпає інтереси суб'єкта. Мотиви, засновані на невизначеній неприязні до жертви, є слабкими особистими мотивами. Через те, що вони з'являються з незначної причини, такі внутрішні подразники дещо ближчі до хуліганських. Різниця полягає в тому, що перші виникають на основі відносно тривалих особистих або професійних стосунків. Кожен конкретний

особистий мотив може мати різну силу. Отже, помста, яка виникла на підставі неправомірної поведінки жертви та спричинила велике емоційне хвилювання суб'єкта, буде сильнішим мотивом, ніж помста, яка сталася в такому стані. Те саме стосується ревнощів та інших особистих мотивів. Виходячи з вищесказаного, ми можемо навести приблизний перелік варіантів кваліфікаційних дій, які мотивовані особистими мотивами та спричинили грубе порушення громадського порядку. [2, с. 78].

Таким чином, коли кримінальне правопорушення вчиняється в ситуації особливо сильного стримування, а дії суб'єкта спочатку були мотивовані сильними або слабкими особистими мотивами, це кваліфікується як хуліганство. Дії порушника слід розцінювати як хуліганство, навіть коли вони вчинені в ситуації сильної стриманості та спочатку мотивовані слабкими особистими мотивами. У цих випадках сила впливу ситуації, яка стримує винного від дій, що грубо порушують громадський порядок, більша за особистий мотив суб'єкта, який спонукає його діяти. Тому особисті мотиви не можуть визначити його рішучість вчинити кримінальне правопорушення. Але ці внутрішні стимули викликають притаманні почуття хуліганської неприязні до суспільства, його моральних вимог та правопорядку. Ці емоції переростають у потяг до дії, породжують інтелектуально-вольовий процес: постановка цілей, вибір форми протиправної поведінки. Правопорушник має на меті висловити явну неповагу до суспільства ззовні. Це визначає напрям його наміру. Коли сили стримуючого впливу ситуації та особисті мотиви рівнозначні або останні є більш важливим фактором, що впливає на вольову діяльність суб'єкта, його дії не є хуліганством. У таких випадках особисті спонукання призводять до підвищення емоційної збудливості, ніж ворожість до суспільства. Це визначає інтелектуальну спрямованість винного на певну ворожість до конкретної людини. За таких умов його дії спрямовані насамперед проти людини. Він не ставить за мету висловити очевидну неповагу до суспільства. Тому кримінальні правопорушення, вчинені з особливо сильними особистими мотивами в будь-якій ситуації, з сильними мотивами в ситуації сильного стримування та поза будь-якими особистими мотивами в ситуації слабого стримування, не можуть розглядатися як хуліганство. [2, с. 80].

Отже, при кваліфікації хуліганства важливо враховувати закономірності взаємозв'язку об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення.

Список використаних джерел

1. Горох А.О. Відмежування закликів до вчинення дій, що загрожують громадському порядку, від суміжних злочинів. Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. № 5. С. 251-254.

2. Фесенко Є. В. Надто широке тлумачення ознак складу злочину хуліганства неприпустиме. Вісник Академії адвокатури України. 2014. № 2(30). С. 75-82.

Корінь Світлана Володимирівна
курсант 3-го курсу інституту №3 НАВС
Науковий керівник: **Павловська А.А.**
доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ СУТЕНЕРСТВА АБО ВТЯГНЕННЯ ОСОБИ В ЗАНЯТТЯ ПРОСТИТУЦІЄЮ. ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЯ ДАНОГО ДІЯННЯ

Проституція – вид підприємницької діяльності, метою якого є надання послуг інтимного характеру, вжиття особою дій чи заходів, які роблять її доступною, для здійснення статевого акту з іншою особою на платній основі .[4]

Втягнення особи в заняття проституцією або примушування її до зайняття проституцією з використанням обману, шантажу чи уразливого стану цієї особи, або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, або сутенерство - караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років (передбачено нормою ст. 303 КК України). [1, ст.162-163]

Основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення є моральні засади суспільства в частині підстав задоволення статевих потреб. Суспільна мораль вимагає, щоб зв'язки між людьми для задоволення статевих потреб встановлювалися на основі особистої симпатії, не допускає ведення статевого життя виключно за винагороду. Додатковим обов'язковим об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 303, є статевая свобода, а також здоров'я особи і власність. Відповідно до примітки 1 до ст. 303 КК об'єктивна сторона злочину проявляється у таких формах: 1) систематичне заняття проституцією (ч. 1 ст. 303); 2) примушування чи втягнений у заняття проституцією (ч. 2 ст. 303); 3) сутенерство (ч. 4 ст. 303). [3]

Під наданням сексуальних послуг, слід розуміти, здійснення нормальних статевих актів, задоволення статевої пристрасті в неприродних формах, вчинення будь-яких інших дій сексуального характеру (пов'язаних, зокрема з різноманітними формами сексуальних збочень) з різними партнерами і не на основі особистої симпатії, приязні.

Сутенерство полягає у створенні, керівництві або участі в організованій групі, яка забезпечує: діяльність з надання сексуальних послуг особами жіночої та чоловічої статі з метою отримання прибутків. Дана група наділена, насамперед, загальними ознаками організованої групи, визначеними в ч. 3 ст. 28, та специфічними для неї - мета організованої групи полягає у забезпеченні діяльності з проституції. Сюди входять надання приміщень,